

56ste vergadering

Woensdag 15 maart 2000

Aanvang 13.00 uur

Voorzitter: Van Nieuwenhoven

Tegenwoordig zijn 137 leden, te weten:

Van den Akker, Albayrak, Apostolou, Van Ardenne-van der Hoeven, Arib, Atsma, Augusteijn-Esser, Bakker, Van Baalen, Balemans, Balkenende, Barth, Van Beek, Belinfante, Van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Blaauw, Van Blerck-Woerdman, Blok, De Boer, Van Bommel, Bos, Brood, Buijs, Bussemaker, Van de Camp, Cherribi, Cornielje, Crone, Van Dijke, Dijkstal, Dittrich, Van den Doel, Duijkers, Duivesteijn, Essers, Eurlings, Feenstra, Geluk, Van Gent, Van Gijzel, Giskes, Gortzak, De Graaf, De Haan, Halsema, Hamer, Harrewijn, Van Heemst, Hermann, Hessing, Hillen, Hindriks, Van der Hoek, Hoekema, Van der Hoeven, Hofstra, De Hoop Scheffer, Kalsbeek, Kamp, Kant, Karimi, Klein Molekamp, Koenders, Kortram, Kuijper, Lambrechts, Leers, Luchtenveld, Marijnissen, E. Meijer, Melkert, Middel, Van Middelkoop, Mosterd, Nicolaï, Niederer, Van Nieuwenhoven, Noorman-den Uyl, Oedayraj Singh Varma, Oplaat, Örgü, Oudkerk, Passtoors, Patijn, Poppe, Rabbae, Ravestein, Rehwinkel, Reitsma, Remak, Van 't Riet, Rietkerk, Rijpstra, Rosenmöller, Ross-van Dorp, Rouvoet, Santi, Scheltema-de Nie, Schimmel, Schoenmakers, Schreijer-Pierik, Schutte, Smits, Snijder-Hazelhoff, Van der Staaij, Van der Steenhoven, Stellingwerf, Stroeken, Swildens-Rozendaal, Timmermans, Udo, Valk, Ter Veer, Vendrik, Verbugt, Verburg, Verhagen, Visser-van Doorn, Van der Vlies, Van Vliet, O.P.G. Vos, Voûte-Droste, De Vries, Waalkens, Wagenaar, Van Walsem, Weekers, Weisglas, Van Wijmen, Wijn, Wilders,

De Wit, Witteveen-Hevinga, Van Zijl en Van Zuijlen,

en de heren Korthals, minister van Justitie, Hermans, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, en Van Boxtel, minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Terpstra, wegens persoonlijke omstandigheden, de gehele dag;

De Cloe, wegen bezigheden elders, alleen voor de avondvergadering;

Spoelman, wegens bezigheden elders;

Zijlstra, wegens verblijf buitenslands.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, het VAO Vlietlanden van de agenda van morgen af te voeren.

Ik stel tevens voor, toestemming te verlenen tot het houden van

wetgevings- c.q. notaoverleg met stenografisch verslag op:

maandag 19 juni 2000:

- van 10.15 uur tot 18.00 uur van de vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat over de nota Toekomst nationale luchthaven (26959).

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Verhagen.

De heer **Verhagen** (CDA): Mevrouw de voorzitter! In de afgelopen weken is de onrust onder het defensiepersoneel en ook in de bonden nogal hoog opgelopen. De oorzaak hiervan is met name gelegen in het afbreken van het gesprek tussen de bonden en de staatssecretaris op 2 maart jl. Het gaat dan om de mogelijkheden van pensionering. De Kamer wordt redelijk overspoeld met e-mails waarin op deze problematiek wordt gewezen.

Bij de behandeling van de Defensienota heeft de staatssecretaris gezegd dat het allemaal geen probleem was. Men zou er uitkomen. Nu blijkt dat niet te kloppen. Vandaar dat ik mede namens collega Van den Berg van de SGP de staatssecretaris wil verzoeken ons in een brief te informeren over de huidige stand van zaken en ons te informeren over de manier waarop de staatssecretaris het onderwerp in de komende weken zal afhandelen.

De heer **Hessing** (VVD): Mevrouw de voorzitter! Ik heb er geen bezwaar tegen. Gelet op de procedure staat mij bij dat er inmiddels een verzoek ligt van mevrouw Van Ardenne, of een ander lid van het CDA, bij de vaste commissie voor Defensie om

Voorzitter

het daar conform dit voorstel te regelen. Misschien is dat praktischer dan langs de nu voorgestelde weg.

De heer **Verhagen** (CDA): Dat is niet praktischer, aangezien de procedurevergadering van de commissie al heeft plaatsgevonden. Het verzoek tot informatie is daar door de regeringsfracties niet ondersteund. Men wilde dus niet dat de vaste commissie voor Defensie om informatie zou vragen. Ik heb daarbij gezegd een en ander bij de regeling van werkzaamheden, mede namens de fractie van de SGP, te herhalen.

De heer **Hessing** (VVD): De VVD heeft dat verzoek in de commissie niet gesteund, zal dat nu ook niet doen.

De **voorzitter**: Ik ben gelukkig bliksemsnel geïnformeerd en begrijp dus inmiddels iets meer van de procedure. Het verzoek is vanmorgen in de vaste commissie voor Defensie behandeld. Misschien had de heer Verhagen dat erbij moeten zeggen. Dan was iedereen direct bij de les geweest. Vanmorgen heeft de commissie in meerderheid aangegeven dat het verzoek niet ingewilligd moest worden. Vandaar dat de heer Verhagen de zojuist ingeslagen weg volgt. Ik begrijp dat heel goed. De Kamer vraagt om informatie.

Ik stel derhalve voor, het stenogram van dit gedeelte van de vergadering door te geleiden naar het kabinet. Wij zien daarna wel wat hiermee gebeurt.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Goedkeuring van het op 1 februari 1995 te Straatsburg tot stand gekomen Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden (26389).**

De **voorzitter**: Wij wachten op de komst van minister Van Boxtel.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

Mevrouw **Verburg** (CDA): Mevrouw

de voorzitter! Als de wereld een dorp aan het worden is, vormen de landen van de Raad van Europa daarbinnen een buurt. In deze buurt moeten minderheden tot hun recht kunnen komen. Dit kaderverdrag beoogt dat te bevorderen. De CDA-fractie heeft echter gemengde gevoelens bij de werking van dit verdrag in de praktijk. Alhoewel onze vragen in het nader verslag zijn beantwoord, blijft de indruk bestaan dat het verdrag voornamelijk een uiting is van goede bedoelingen. Hoewel tegen goede bedoelingen en het neerleggen van intenties inzake minderheden in een apart verdrag geen bezwaar kan worden gemaakt, blijft het de vraag wat de werkelijke betekenis ervan in de praktijk zal zijn. De CDA-fractie vindt dan ook dat actief aan de meerwaarde van dit verdrag moet worden gewerkt.

Er bestaat tussen de landen geen eensgezindheid over de definitie van het begrip "minderheden". Elk land bepaalt zelf op welke minderheden het verdrag van toepassing is en ook de omvang van de bescherming van het verdrag wordt door de landen zelf bepaald. Met de regering betreuren wij het dat sommige landen een meer restrictieve interpretatie hanteren dan anderen en dat derhalve een hoger beschermingsniveau in internationaal verband niet mogelijk is gebleken. Wat zijn de vooruitzichten op langere termijn? Richt de inzet van de Nederlandse regering zich op een bredere acceptatie van de ruimere definitie die zij zelf wel wil hanteren? Verder hoor ik graag of de regering zich ook richt op een ruimere naleving en handhaving daarvan. Om dit te bereiken moet het kabinet een en ander ook zelf actief bevorderen in het eigen beleid, hetgeen betekent dat men zich actief moet inzetten voor de erkende minderheden. Ik denk daarbij aan de ondersteuning van de zelfhulporganisaties. Kan de minister aangeven hoe hij aankijkt tegen het voornemen om de steun aan de zelfhulporganisaties af te bouwen?

De naleving van het verdrag kan niet worden afgedwongen. Veelzeggend is de passage dat het kaderverdrag is opgesteld naar aanleiding van etnische spanningen in Midden- en Oost-Europa en niet zozeer een verwachting inhoudt omtrent de naleving ervan. Het oordeel over de naleving wordt in het verdrag overgelaten aan het Comité van

ministers, de Raad van Europa en het adviescomité dat de raad bijstaat. Het toezicht op de uitvoering van het kaderverdrag heeft slechts het karakter van een dialoog tussen landen, met name op basis van de verplichte landenrapportages. Langs deze weg zou zowel nationaal als internationaal politieke druk op landen kunnen worden uitgeoefend, indien rechten van bepaalde minderheidsgroepen niet of onvoldoende door een regering worden gewaarborgd. Hoewel het niet gering is, lijkt veel meer niet mogelijk.

Deelt de regering de zorg van de CDA-fractie dat het verdrag vooral een symbolische waarde en wel eens minder een praktische betekenis zou kunnen hebben? Op welke wijze zal Nederland politieke druk uitoefenen om de naleving van het verdrag te waarborgen? Waaruit zal verder de Nederlandse inzet bestaan om de verruiming van de toepassing van de definities in het verdrag te bevorderen? Ik benadruk daarbij dat Europa een gemeenschap van waarden wil zijn. Dat zal ook uit de toepassing van dit verdrag moeten blijken. Tegelijkertijd stellen wij vast dat het nooit vrijblijvend kan zijn.

Voorzitter! Inmiddels zijn elf landenrapportages voorhanden, omdat andere landen al eerder dit verdrag hebben geïmplementeerd. Wat is naar aanleiding daarvan gebeurd en wat is het standpunt en de beoordeling van de regering inzake deze rapportages? Hoe moet in dit verband de opmerking worden begrepen dat de eerste landenrapportages hadden moeten zijn ingediend op 1 februari 1999 en dat in dit stadium, ruim een jaar later, nog geen afgewogen oordeel valt te geven over de doeltreffendheid van het mechanisme? Wat wordt actief en concreet gedaan naar aanleiding van de aanbevelingen in de landenrapportages?

De regering stelt dat het toezicht op de uitvoering en handhaving van het kaderverdrag voor alle staten die partij zijn bij dit verdrag gelijk is en dat de politieke en juridische implicaties voor staten die nog geen lid zijn van de Raad van Europa in beginsel gelijk zullen zijn aan die van de staten die wel lid zijn van de Raad. De niet-leden mogen wel aanwezig zijn bij de besprekingen maar niet deelnemen aan de besluitvorming over het rapport betreffende dat land. Wat de